

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ

***Οι θέσεις του ΣΥΝ
για τη διαχείριση των αδόμητων χώρων
δημόσιου ενδιαφέροντος στην Αθήνα***

Μια πρώτη προσέγγιση

Αθήνα, Μάιος 2005

Οι αδόμητοι χώροι δημόσιου ενδιαφέροντος στην Αθήνα

Μια πρώτη προσέγγιση

Η ομάδα εργασίας του Τμήματος Οικολογίας του ΣΥΝ που προετοίμασε την παρούσα καταγραφή, επιχείρησε να παρουσιάσει -σε μια πρώτη προσέγγιση- κάποιους από τους περισσότερο γνωστούς αδόμητους χώρους δημοσίου ενδιαφέροντος στην Αθήνα που υφίστανται περισσότερο ή λιγότερο φανερές απειλές. Εκείνους δηλαδή τους χώρους που είτε αποτελούν σημαντικούς χώρους πρασίνου είτε δυνητικά θα μπορούσαν να μετατραπούν σε τέτοιους. Ο κατάλογος κάθε άλλο παρά εξαντλητικός είναι, αποτελεί όμως μια προσπάθεια συγκέντρωσης των πληροφοριών για αυτό το μεγάλο ζήτημα, που αξιολογεί τις υφιστάμενες απειλές για την οικοδόμηση ή τη σοβαρή αλλοίωση του χαρακτήρα των αδόμητων χώρων δημόσιου ενδιαφέροντος στην Αθήνα. Το φυλλάδιο αυτό επιθυμούμε να λειτουργήσει ως πρωτογενές υλικό-ερέθισμα που θα συμπληρωθεί από το πλούσιο υλικό των αγωνιστικών κινητοποιήσεων που έχουν καταβάλει οι συλλογικότητες και οι δραστήριοι πολίτες της πρωτεύουσας, έτσι ώστε να δημιουργηθεί ένα πλήρες 'αλμανάκ' των αδόμητων χώρων δημόσιου ενδιαφέροντος στην Αθήνα, ένας πολύτιμος οδηγός για κάθε ενεργό πολίτη που εξακολουθεί να ενδιαφέρεται και να αγωνίζεται για την πόλη του. Είναι προφανές ότι η παρούσα καταγραφή έχει κενά, όπως οι αδόμητοι χώροι του Πειραιά, τα οποία πρόκειται να συμπληρωθούν το αμέσως επόμενο διάστημα, και αφού θα έχει ολοκληρωθεί η συλλογή των απαραίτητων στοιχείων.

Η προετοιμασία του υλικού που παρουσιάζεται στη συνέχεια έγινε από τη Ματίνα Βασιλείου, το Σταμάτη Σκαμπαρδώνη και τον Κώστα Φωτεινάκη, μέλη της γραμματείας του Τμήματος Οικολογίας του ΣΥΝ. Βασικές πηγές για τη συγκέντρωση των στοιχείων υπήρξαν οι κομματικές οργανώσεις του ΣΥΝ, δημοτικές παρατάξεις από το χώρο της αριστεράς και της οικολογίας, το ΤΕΕ, το Παρατηρητήριο των Ελεύθερων Χώρων, οι Φίλοι του Δάσους Συγγρού και πολλοί ακόμη συντελεστές των κινημάτων πόλης.

Για τη συμπλήρωση και ολοκλήρωση του καταλόγου κάθε ενδιαφερόμενος μπορεί να επικοινωνεί με το Τμήμα Οικολογίας στο τηλ. 210-3316738 και στο e-mail: daimon@enternet.gr.

Αθήνα 31 Μαΐου 2005

ΠΕΡΙΟΧΗ ΔΗΜΟΥ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΑΛΣΟΣ ΡΙΖΑΡΗ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Το πάρκο αποτελεί κληροδότημα του Γεωργίου Ριζάρη, ο οποίος στη διαθήκη του σημειώνει: «Τερπνότερον προς διασκέδασιν των μαθητών περιβόλιον, προς διατήρησιν του οποίου διατάττω να ληφθώσιν όλα τα αναγκαία μέτρα». Ανήκε στη Ριζάρειο Σχολή, αλλά από το 1979 ο χώρος πέρασε στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου (ΚΕΔ) για την υλοποίηση του προγράμματος 'Πνευματικό Τρίγωνο' αφού δόθηκαν ως αντάλλαγμα άλλες εκτάσεις στη Ριζάρειο. Η Ριζάρειος εξακολουθεί να έχει στην κυριότητά της 3 περ. στρέμματα, όπου βρίσκονται τα γραφεία της και ο ναός του Αγίου Γεωργίου.

Εμβαδόν: 22.447 τ.μ. (το μισό ανήκει στον περιβάλλοντα χώρο του μετρό, ενώ το υπόλοιπο, προς το Πολεμικό Μουσείο) έχει παραχωρηθεί στο Ίδρυμα Βασίλη και Ελίζας Γουλανδρή. Το ΔΣ της ΚΕΔ είχε διαφωνήσει με την παραχώρηση γιατί δεν ήταν σύνομη με το πολεοδομικό καθεστώς χρήσεων γης Επιφάνεια πρασίνου (στο παραχωρηθέν τμήμα): 170 δέντρα (κυπαρίσσια, φοίνικες, δάφνες, αγριοπιπεριές, πλάτανοι, μουριές, ελιές, νεραντζιές κ.ά.) μοναδικό δείγμα του παραιλίσσιου τοπίου

Σύντομο ιστορικό: Το άλσος υπάρχει από το 1844. Έχει πλούσια βλάστηση. κυρίως αιωνόβια δέντρα. Το 1981 εκδόθηκε ειδικό ΠΔ για την υλοποίηση του 'πνευματικού τριγώνου' μετά από πανελλήνιο αρχιτεκτονικό διαγωνισμό. Η ρύθμιση προβλέπει ενοποίηση με την Πινακοθήκη, υπόγεια επέκτασή της και υπόγειο 'κέντρο θεαμάτων' μετά από κυκλοφοριακή αναδιάταξη που εκτρέπει την κυκλοφορία από την Μιχαλακοπούλου. Το έργο δεν υλοποιήθηκε επειδή με το Ρυθμιστικό Σχέδιο Αθήνας (ΡΣΑ) και το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο (ΓΠΣ) προβλέπεται διεύρυνση του πρασίνου και αποσυμφόρηση του κέντρου. Σήμερα ένα μέρος του άλσους έχει γίνει σταθμός του μετρό και έχει αναπλαστεί στα πλαίσια του έργου του σταθμού. Με το Νόμο 3057/2002 παραχωρούνται 12,5 στρ. του άλσους, δηλαδή το μισό, για την ανέγερση του Μουσείου Σύγχρονης Τέχνης Ιδρύματος Βασιλείου και Ελίζας Γουλανδρή. Αρχική επιλογή ήταν το κοντινό άλσος Ρηγίλλης αλλά κατά τις εκεί ανασκαφές βρέθηκαν σημαντικά αρχαία ευρήματα. (Λύκειο) Η πρώτη απόφαση παραχώρησης τμήματος του Ριζάρη ακυρώθηκε με απόφαση του ΣτΕ, μετά από προσφυγή του Συλλόγου Προστασίας των Παριλίσσιων Περιοχών και του Συλλόγου Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών. Στο σκεπτικό της απόφασης αναφέρεται ότι η πράξη παραχώρησης δεν είναι νόμιμη επειδή το ΓΠΣ ορίζει τον χώρο σαν πράσινο. Το δημόσιο όμως έκανε εκ νέου παραχώρηση, πάνω από μία φορά μάλιστα. Τελικά, με το Νόμο 3057/2002, οποίος αφορούσε κυρίως θέματα αθλητισμού παραχωρήθηκε το επίμαχο ακίνητο στο Ίδρυμα Γουλανδρή. Έτσι, θεωρείται ότι θα ξεπεραστεί ο σκόπελος του ενδεχόμενου ακυρωτικού ελέγχου από το ΣτΕ και χρησιμοποιήθηκε η νομοθετική εξουσία της Βουλής προκειμένου να αποφευχθεί ο έλεγχος από τα αρμόδια Δικαστήρια – δεδομένου ότι στο ΣτΕ μπορεί να προσφύγει κανείς μόνο για εκτελεστές διοικητικές πράξεις, όπως είναι οι υπουργικές αποφάσεις, και όχι για νόμους. Δικηγόρος του Μουσείου Μοντέρνας Τέχνης είναι ο νυν Υπουργός Εσωτερικών. Πρ Παυλόπουλος, που μαζί με τον Ελ. Βενιζέλο προώθησαν την αναθεώρηση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Από το άλσος Ριζάρη διέρχονται καθημερινά εκατοντάδες Αθηναίοι, πηγαίνοντας στο σταθμό του μετρό.

Ο Βασίλειος και η Ελίζα Γουλανδρή δεν ζουν πια και το Ίδρυμα έχει περάσει στους κληρονόμους τους, οι οποίοι διακρίνονται από το ίδιο πείσμα με τους εκλιπόντες: απειλούν ότι το Μουσείο ή θα γίνει στο Ριζάρη ή η συλλογή δεν θα παραχωρηθεί στο ελληνικό δημόσιο. Η συλλογή αφενός είναι διάσπαρτη σε διάφορες τραπεζικές θυρίδες ανά την υφήλιο και θα χρειαστεί να πληρώσουν σεβαστά ποσά για να την εξαγάγουν, αφετέρου ανήκει σε διαφορετικό Ίδρυμα, όχι στο Β. και Ε. Γουλανδρή.

Ο Σύλλογος για την προστασία των παριλίσσιων περιοχών έχει καταβάλει πολλές προσπάθειες για να σώσει το άλσος. Έχει προσφύγει στο ΣτΕ, έχει οργανώσει εκδηλώσεις και διαμαρτυρίες, και κάνει ό,τι μπορεί για να μην κοπούν τα δέντρα αλλά και για να μην ξεχαστεί η όλη υπόθεση. Ο Δήμος Αθηναίων χαρακτηρίζει το άλσος Ριζάρη Πνευματικό Κέντρο Αθηνών με πράσινο. Η επιμέλεια και η συντήρηση του πρασίνου έχει ανατεθεί από το 1982 στο Δήμο Αθηναίων, ο οποίος έχει κάνει αναπλάσεις και φυτεύσεις.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Το άλσος Ριζάρη κινδυνεύει άμεσα, καθώς, το Ίδρυμα Γουλανδρή μπορεί ανά πάσα στιγμή να εκδόσει οικοδομική άδεια και ν' αρχίσει τις εργασίες στο χώρο. Η διάσωσή του επαφίεται στην ετοιμότητα και αντίδραση των Αθηναίων.

ΖΑΠΠΕΙΟ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Το Ζάππειο ανήκει στην Ελληνική Ολυμπιακή Επιτροπή, αλλά θα πρέπει να διευκρινιστεί αν τμήμα της έκτασης είναι κοινόχρηστο μετά από τον χαρακτηρισμό του με το σχέδιο πόλεως (ιδίως το δίκτυο πεζοδρόμων) .

Εμβαδόν: 155 στρέμματα (83 στρ. μαλακές επιφάνειες, 2,4 στρ. αίθρια και εσωτερικές αυλές, 70 στρ. δασώδης έκταση στους λόφους Αρδητού κ' Άγρας)

Επιφάνεια πρασίνου: 14 στρ. χλοοτάπητας, 7,5 στρ θάμνους σε διάταξη μπορντούρας, 2 στρ. ανθώνες για εποχιακά ανθοφόρα φυτά, 610 πεύκα, 616 νεραντζιές, 160 φοίνικες, 300 κυπαρίσσια, 40 ελιές, 43 δάφνες, 25 ευκάλυπτοι, 598 θάμνοι, 2.690 διάφορα δέντρα.

Σύντομο ιστορικό: Το οδικό δίκτυο του Ζαππείου χρησιμοποιήθηκε προσωρινά για στάθμευση την περίοδο κατασκευής του υπόγειου γκαράζ της Βουλής, γεγονός που καθιερώθηκε έκτοτε με αμφίβολα κριτήρια για το δικαίωμα χρήσης. Τα τελευταία χρόνια η «Αίγλη» έχει επεκταθεί παράνομα, έχει βάλει μπάρες, ενώ χρησιμοποιεί χώρο του πάρκου ως υπαίθριο ιδιωτικό χώρο στάθμευσης. Με το Ν. 2947/2001, άρ. 15 ορίστηκε να χτιστεί υπόγειο γκαράζ στο Ζάππειο, γεγονός που –πλην των άλλων- θα προσκρούσει πιθανότατα και σε αρχαιότητες.

ΠΑΡΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: 14 στρέμματα έχουν παραχωρηθεί στο Μέγαρο Μουσικής. Εμβαδόν: 28-30 στρέμματα.

Σύντομο ιστορικό: Ένα μεγάλο κομμάτι παραχωρήθηκε για την ανέγερση του Μεγάρου Μουσικής, κι έπειτα παραχωρήθηκε κι άλλο–στο οποίο ήταν κτισμένες πολυκατοικίες του ΑΟΟΑ- για την επέκταση του Μεγάρου (υπόγεια όπερα, γκαράζ, υπόγεια σύνδεση με το μετρό).

Η Συντονιστική Επιτροπή για τους ελεύθερους χώρους στην Αθήνα προσέφυγε στο ΣτΕ, το οποίο είχε εκδώσει αρχικά αρνητική απόφαση αλλά στη συνέχεια η προσφυγή απορρίφθηκε. Δικηγόρος του Μεγάρου ήταν ο Πρ. Παυλόπουλος.

ΟΙΚΟΠΕΔΟ ΜΕΤΟΧΙΚΟΥ ΤΑΜΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

(Το αδόμητο οικόπεδο πίσω από την Αμερικάνικη Πρεσβεία)

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Μετοχικό Ταμείο Πολιτικών Υπαλλήλων

Εμβαδόν: 18.470 τ.μ. Το εν λόγω οικόπεδο εντάσσεται σε μια ευρύτερη έκταση 54 στρεμμάτων που, ενώ έχει χαρακτηριστεί από μελέτη του Οργανισμού Αθήνας «πράσινο και ελεύθεροι χώροι», αντί να προχωρήσει η υλοποίησή του, απειλείται πανταχόθεν: από την Αμερικανή Πρεσβεία, το Μέγαρο Μουσικής και την Εκκλησία της Ελλάδας.

Σύντομο ιστορικό: Μισθώθηκε επί χούντας έναντι 70.000 δρχ μηνιαίως στην Αμερικανή Πρεσβεία. Το 1985 ο Άρειος Πάγος έκρινε εξωστέα την Πρεσβεία, κάτι που δεν έχει εφαρμοστεί. Το Γενικό Πολεοδομικό Σχέδιο Αθήνας (1987) έχει κατατάξει το χώρο στο «Αστικό Πράσινο-Ελεύθεροι Χώροι». Επί Λαλιώτη, η οδός Ευζώνων αχρηστεύτηκε, διότι το οικόπεδο της Πρεσβείας ενώθηκε με το αδόμητο οικόπεδο.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Θα χρειαστεί πολύ ισχυρή πολιτική βούληση για να μην αποτελέσει το οικόπεδο έδαφος της Αμερικανής Πρεσβείας. Προς το παρόν, θεωρείται ατύπως αμερικανό έδαφος.

ΠΡΩΗΝ 401 ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟ – ΚΟΛΩΝΑΚΙ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Εκκλησία της Ελλάδας

Εμβαδόν: 11 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Εδώ και λίγα χρόνια η Εκκλησία ζητά να χτίσει δίπλα στο ΝΜΤΣ ξενοδοχείο χωρητικότητας 750 κλινών, ενώ ο χώρος προβλέπεται να είναι χώρος πρασίνου με διατήρηση των υπαρχόντων παραδοσιακών κτισμάτων και διατήρηση, σύμφωνα με μελέτη του Οργανισμού Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΟΡΣΑ).

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Η Εκκλησία δεν έχει πάψει να διεκδικεί το ξενοδοχείο της.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΜΕΤΑΞΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΟΥΡΟΥΤΗ

Συνοικία Περιοχή υποβαθμισμένη στο κέντρο της Αθήνας, η οποία τα τελευταία χρόνια έχει αρχίσει να αποκτά ζωή λόγω της εγκατάστασης μεταναστών. Τώρα αρχίζουν να διαμορφώνονται πλατείες και να ανεβαίνει η αξία της γης και των ακινήτων. Φόβοι ότι θα μπορούσε να μετατραπεί σε ένα δεύτερο Θησείο (αποκλειστικά με μπαρ, καφετέριες, εστιατόρια, όχι κατοικίες)

Εμβαδόν: 35-40 στρέμματα. Περικλείεται από τις οδούς Μυλλέρου-Κεραμεικού-Γιατράκου-Μ. Αλεξάνδρου.

Σύντομο ιστορικό: Πρόκειται για την πρώτη μονάδα επεξεργασίας μεταξιού στην Ελλάδα. Το 1886 έπαψε να λειτουργεί ως εργοστάσιο και μετατράπηκε σε κατοικίες (γι' αυτό σήμερα δεν θυμίζει τόσο βιομηχανικό συγκρότημα). Έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων, αλλά προς το παρόν το μόνο που έγινε ήταν μια υποτυπώδης διαμόρφωση του αιθρίου του σε πλατεία. Εξάλλου, προβλεπόταν απλώς η αποκατάσταση των όψεων, έργο το οποίο θεωρείται ανεπαρκές. Εάν αποκατασταθεί πλήρως, στο εσωτερικό θα στεγαστεί η Ηλεκτρονική Βιβλιοθήκη, εγκαταστάσεις του ΟΝΑ, και αίθουσες συνεδριάσεων.

Στην περιοχή δρα ο Μορφωτικός Εξωραϊστικός Σύλλογος «Μεταξουργείο», που έχει ήδη επιτύχει τη διαμόρφωση από το Δήμο Αθηναίων ενός χώρου 3,5 στρ. σε πάρκο (μεταξύ των οδών Λένορμαν-Ποπλίου-Μπενάκη) εκ των οποίων τα 2,5 καλύπτονται από πράσινο.

ΚΟΥΝΤΟΥΡΙΩΤΙΚΑ

(Πίσω από το γήπεδο του ΠΑΟ, μεταξύ Λυκαβηττού και Αλεξάνδρας)

Εμβαδόν: περί τα 14 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Ο χώρος παραχωρήθηκε το 1922 από το Δημόσιο για προσφυγικές κατοικίες. Με Προεδρικό Διάταγμα το 2002 ορίστηκε ως κοινόχρηστο πράσινο με κάποιες χρήσεις όπως παιδικός σταθμός. Προβλέπεται να ενωθεί με το Λυκαβηττό. Ο χώρος είναι παραμελημένος, ενώ υπάρχει και καταπατητής, ο οποίος περιφράσσει τμήματά του με συρματοπλέγματα και τα κάνει –παρανόμως- πάρκινγκ. Για να μετατραπεί σε κοινόχρηστο πράσινο, πρέπει ο Δήμος Αθηναίων να το απαλλοτριώσει· πρέπει επομένως να βρεθούν οι ιδιοκτήτες του χώρου.

Η υπόθεση Κουντουριώτικα θα ανακινηθεί μόνο αφού φύγει το γήπεδο του ΠΑΟ στην Αλεξάνδρας, και σε περίπτωση βέβαια που δημιουργηθεί στη θέση του γηπέδου χώρος πρασίνου και όχι Μητρόπολη όπως είχε ζητήσει ο Αρχιεπίσκοπος.

Με τα Κουντουριώτικα έχει ασχοληθεί ο Σύλλογος Αμπελοκήπων, αλλά πρέπει πρώτα να φύγει το γήπεδο για να φανεί το μέλλει γενέσθαι.

ΓΚΑΖΟΧΩΡΙ – ΚΕΡΑΜΕΙΚΟΣ

Συνοικία: Γκάζι-Κεραμεικός. Περιοχή υποβαθμισμένη, μέσα στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, με κατοίκους κυρίως μετανάστες. Οι κάτοικοι διαμαρτύρονται για την έλλειψη υποδομών στην περιοχή. Ιδίως η πλευρά στον Κεραμεικό είναι γεμάτη παραπήγματα και παλιά εργαστήρια.

Εμβαδόν: 62 στρέμματα που καλύπτουν 12 οικοδομικά τετράγωνα (ή 140 στρ.).

Σύντομο ιστορικό: Ο βασικός φορέας της ανάπτυξης και αναβάθμισης της περιοχής είναι η Εταιρεία Ενοποίησης Αρχαιολογικών Χώρων Αθήνας (ΕΕΑΧΑ). Το αρχικό μεγαλεπήβολο σχέδιο έκανε λόγο για: ανάπτυξη και ανάδειξη μιας μεγάλης έκτασης, από τον Κεραμεικό και το Γκάζι ως το Βοτανικό και την Ακαδημία Πλάτωνος. Κέντρο των αναπλάσεων θα ήταν το Γκάζι, (Τεχνόπολη) θα δημιουργούνταν νέοι χώροι πρασίνου, θα αναδεικνύονταν οι αρχαιολογικοί χώροι, θα αξιοποιούνταν υπάρχοντα κτίρια και θα δινόταν βάρος σε πολιτιστικές εγκαταστάσεις, χωρίς παράλληλα να πάψει ο χώρος να χρησιμοποιείται για κατοίκηση. Έτσι, θα αναβαθμιζόταν και αυτό το τμήμα της παλιάς Αθήνας και θα συνδεόταν με τους λοιπούς αρχαιολογικούς χώρους. Δυστυχώς όμως τέτοιου τύπου πολύπλευρα προγράμματα αναπλάσεων έχουν εγκαταλειφθεί τόσο για οικονομικούς λόγους όσο και για λόγους διαχειριστικής αδυναμίας και η ΕΑΧΑ περιορίζεται σε έργα εξωραϊσμού.

Έχει προταθεί για τη μια πλευρά της Πειραιώς, η δημιουργία νέου κτιρίου για την Όπερα (Λυρική Σκηνή) και από την άλλη η δημιουργία πολιτιστικού πάρκου στον Κεραμεικό, στο χώρο της παλιάς Λαχαναγοράς (ή αλλιώς Κορεατικής Αγοράς). Το πάρκο προβλέπεται να έχει έκταση 10 στρ., αλλά έχουν απαλλοτριωθεί μόνο τα 5 και εκκρεμεί η απαλλοτρίωση των υπόλοιπων 5, γιατί η ΕΕΑΧΑ δεν διαθέτει τα χρήματα για να αποζημιώσει τους περ. 100 ιδιοκτήτες.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Το Πάρκο του Κεραμεικού θα μείνει μισό.

ΠΑΡΚΟ ΝΕΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

Συνοικία: Νέος Κόσμος. Στον περιβάλλοντα το πάρκο χώρο υπάρχουν πάμπολλα συνεργεία και καταστήματα ανταλλακτικών αυτοκινήτων, κεντρικές οδικές αρτηρίες και τρεις σταθμοί μετρό. Το κυκλοφοριακό και το πρόβλημα στάθμευσης είναι οξύμενα.

Καθεστώς ιδιοκτησίας: ΚΕΔ (6,2 στρ., τα οποία παραχώρησε στο Δήμο Αθηναίων), ΔΕΗ (5, 2 στρ.), Οργανισμός Διαχείρισης Εκκλησιαστικής Περιουσίας (ΟΔΕΠ, 1,2 στρ.) κ.ά.

Εμβαδόν: 22 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Από το 1986 ο Δ. Αθηναίων ζητά να του παραχωρηθεί το σύνολο της έκτασης την οποία έχει χαρακτηρίσει κοινόχρηστο χώρο πρασίνου και αθλοπαιδιών. Έχει μάλιστα εκπονήσει και τη σχετική μελέτη.

Η ΔΕΗ έχει προσφύγει από το 1997 στο ΣτΕ κατά της απόφασης του Δήμου. Η Εκκλησία επίσης αρνείται να παραχωρήσει την έκτασή της, παρόλο που έχει ήδη καταπατήσει άλλη έκταση λίγο πιο πέρα όπου έχτισε ναό. Μόνο ένα μικρό κομμάτι έχει αναπλάσσει κι έχει γίνει πάρκο. Η Επιτροπή κατοίκων, ο πολιτιστικός σύλλογος «Ορφέας» και ο αθλητικός σύλλογος «Πήγασος» ζητούν να γίνει πάρκο και στα 22 στρέμματα.

ΚΤΗΜΑ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΠΑΤΜΟΥ ΚΑΙ ΚΑΡΑΒΙΑ

Συνοικία: Πατήσια. Περιοχή πυκνοκατοικημένη. Οι ελεύθεροι χώροι είναι εξαιρετικά λίγοι, μικρής έκτασης και κατακερματισμένοι. Το οδικό δίκτυο καταλαμβάνει το μεγαλύτερο ποσοστό του υπαίθριου χώρου.

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων

Εμβαδόν: 3 στρέμματα

Πράσινο: Περισσότερα από 100 αιωνόβια δέντρα

Σύντομο ιστορικό: Το κτήμα Πάτμου-Καραβία είναι στην πραγματικότητα ο κήπος ενός διώροφου νεοκλασικού κτίσματος, που με τα τρία υποστατικά του και την αυλή του αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα εξοχικής κατοικίας των αρχών του αιώνα. Το 1988 ο Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) απαλλοτρίωσε τον χώρο προκειμένου να ανεγερθεί συγκρότημα σχολείων. Οι κάτοικοι αντέδρασαν και κατέλαβαν το κτήμα στις 8 Απριλίου του 1989 αποτρέποντας την τσιμεντοποίησή του. Λίγο αργότερα το 1990 οι κάτοικοι συγκροτούν το πολιτιστικό και περιβαλλοντικό σωματείο «Σύνδεσμος για την Ποιότητα Ζωής στα Κάτω Πατήσια» και λειτουργούν το κτήμα σαν πολιτιστικό πάρκο σε καθημερινή βάση. Στις 5/6/1989 ύστερα από παρέμβαση του «Συνδέσμου» η τότε υπουργός Πολιτισμού κα Μερκούρη χαρακτηρίζει το κτίριο και ολόκληρο το κτήμα ιστορικά διατηρητέα. Ωστόσο στις 27/11/1991 η τότε υπουργός Πολιτισμού κα Μπενάκη αποχαρακτηρίζει τα 2/3 του κτήματος ώστε να μπορέσει ο ΟΣΚ να χτίσει, διατηρώντας ως διατηρητέο το κτίριο και μία ακτίνα δέκα μέτρων περί αυτού. Οι κάτοικοι εμποδίζουν ξανά τις μπουλντόζες να καταστρέψουν το κτήμα και προσφεύγουν στο Συμβούλιο της Επικρατείας κατά της Υπουργικής Απόφασης. Ενδιαμέσως το Δημοτικό Συμβούλιο, μετά από αίτηση του Ε' Διαμερίσματος, προτείνει αλλαγή (στις 27/11/92) του χαρακτηρισμού του κτήματος από «χώρο πρασίνου» σε «χώρο σχολείου». Η εκδίκαση της υπόθεσης, που είχε προγραμματιστεί να γίνει στο ΣτΕ στις 24/9/1993 με θετική εισήγηση για τη διατήρηση του κτήματος, αναβάλλεται λόγω της έντασης που δημιουργείται τότε μεταξύ της κυβέρνησης και του Ε' τμήματος του ΣτΕ. Στις 13/9/1993 η τότε υπουργός Πολιτισμού κα Μπακογιάννη ανακαλεί την απόφαση της κας Μπενάκη και επαναχαρακτηρίζει ολόκληρο το κτήμα ως διατηρητέο. Το κτήμα για την ώρα συνεχίζει να χαρακτηρίζεται από την απόφαση της κ. Μπακογιάννη του 1993. Η περιβαλλοντική προσφορά του κτήματος σήμερα στην περιοχή είναι τεράστια. Εκτός από τον χώρο πρασίνου στο κτήμα κατά καιρούς εφαρμόζονται και προγράμματα αστικής γεωργίας, ενώ η βιοποικιλότητα που το χαρακτηρίζει είναι ίσως μοναδική για μία περιοχή τέτοιας έκτασης στο κέντρο της Αθήνας.

Το σημαντικότερο ωστόσο σε σχέση με την περιπετειώδη ιστορία του κτήματος δεν είναι μόνο ότι διασώθηκαν 3 στρέμματα πρασίνου. Με έναυσμα την απειλή ενός χώρου πρασίνου, ξεκίνησε εδώ και δέκα χρόνια ένα ενδιαφέρον και επιτυχημένο πείραμα αυτοδιαχείρισης ενός χώρου από τους κατοίκους της περιοχής. Ο χώρος καθαρίζεται, διαμορφώνεται και συντηρείται από τους ίδιους τους κατοίκους, και έχει καταφέρει να αποτελέσει σημείο αναφοράς για την περιοχή, ανασυσταίνοντας έτσι την έννοια της γειτονιάς σε μια συνοικία.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Όπως καταγγέλλουν οι κάτοικοι, ο ΟΣΚ δεν έχει εγκαταλείψει τις προσπάθειες για αξιοποίηση του κτήματος, και το θέμα επανέρχεται ανά διαστήματα στην επικαιρότητα.

ΕΛΙΚΩΝΑΣ Η ΑΛΕΠΟΤΡΥΠΑ- ΔΗΜΟΣ ΓΑΛΑΤΣΙΟΥ

Ονομασία : Λόφος Ελικώνα ή Αλεπότρυπα

Συνοικία: Κυψέλη. Μαζί με τα Πατήσια, θεωρείται από τις περιοχές της Αθήνας όπου υπάρχουν οι λιγότεροι ελεύθεροι χώροι. Η δόμηση είναι εξαιρετικά πυκνή, τα πεζοδρόμια στενά και οι χώροι πρασίνου είτε έχουν το μέγεθος φακής είτε δεν υπάρχουν.

Εμβαδόν: 140 στρέμματα. Περί τα 32 στρέμματα ανήκουν στο Δήμο Γαλατσίου.

Επιφάνεια πρασίνου: Ο λόφος είναι κατά κύριο λόγο βραχώδης, αλλά εκτός από θάμνοι υπάρχουν και κομμάτια με υψηλό πράσινο.

Σύντομο ιστορικό: Τα πρώτα αυθαίρετα άρχισαν να χτίζονται από το 1955, οι πρώτες πολυκατοικίες επί χούντας. Τα αυθαίρετα συνεχίστηκαν και έχουν διανοιχθεί και δρόμοι. Έχουν επίσης κατασκευαστεί 3 γήπεδα, ποδοσφαίρου, mini football και μπάσκετ, για τα οποία έχει πέσει πολύ τσιμέντο και έχουν γίνει αποψιλώσεις.

Η επιτροπή κατοίκων θεωρεί ότι ο Δήμος Αθηναίων ανέχεται την κατάσταση, από τότε που δεν εφαρμόστηκε το σχέδιο του τέως δημάρχου Μ. Έβερτ για τη δημιουργία πάρκου.

ΛΟΦΟΣ ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΥ

Συνοικία: Ο λόφος περιβάλλεται από τις συνοικίες Θησείο, Πετράλωνα, Κουκάκι, Μακρυγιάννη. Αποτελεί ένα σύνολο με τους αρχαιολογικούς χώρους του Θησείου, της Αρχαίας Αγοράς και της Ακρόπολης, ιδίως αφότου έγινε η πεζοδρόμηση της Διονυσίου Αρεοπαγίτου. Ο λόφος του Φιλοπάππου είναι υπερτοπικής σημασίας, καθώς αποτελεί –μαζί με τους παραπάνω αρχαιολογικούς χώρους- την πιο σπουδαία περιοχή περιπάτου και αναψυχής μέσα στην Αθήνα, συνδυάζοντας το φυσικό κάλλος με τα αρχαιολογικά μνημεία (υπάρχουν ακόμα και ίχνη κατοίκησης των μυκηναϊκών χρόνων) αλλά και με νεότερα αρχιτεκτονικά έργα, όπως αυτό του Πικιώνη. Χρησιμοποιείται ευρύτατα τόσο από τους περιοίκους όσο και από τους υπόλοιπους Αθηναίους (π.χ. στα Κούλουμα).

Επιφάνεια πρασίνου: Σημαντικός ενδοαστικός βιότοπος, όπου ζουν μικρά ζώα, χελώνες και πάνω από 100 είδη πουλιών.

Σύντομο ιστορικό: Από το 2002 η ΕΑΧΑ ΑΕ (εταιρεία των ΥΠΠΟ-ΥΠΕΧΩΔΕ) κάνει προσπάθειες να εμπορευματοποιήσει το λόφο (έργα με τσιμέντο, σίδερο, ισχυρά φώτα, εκθέσεις, πωλητήρια, νέο θέατρο). Ταυτόχρονα έγινε προσπάθεια, μέσω της περίφραξης και του περιορισμού των εισόδων από 21 σε 7, να καταργηθεί η ελεύθερη πρόσβαση των κατοίκων, ενώ σχεδιάζονταν η επιβολή εισιτηρίου και η τσιμεντόστρωση των χωμάτων δρόμων για τη διέλευση ΙΧ. Πρόσχημα για την περίφραξη ήταν η προστασία των αρχαίων. Οι περίοικοι, μέσω λαϊκών συνελεύσεων, έχουν συγκροτήσει συντονιστική επιτροπή αγώνα για να διατηρηθεί ο δημόσιος χαρακτήρας του Φιλοπάππου. Έχουν καταφύγει σε πορείες, ανοιχτές συζητήσεις, δικαστικές ενέργειες, καθώς και σε πιο δυναμικές κινητοποιήσεις: πολλές φορές έχουν ρίξει τα κάγκελα της περίφραξης.

Χάρη στη δράση των περιοίκων έχει επιτευχθεί: να μην μπει περίφραξη και άρα να μην επιβληθεί εισιτήριο· να μην κατασκευαστεί νέο θέατρο στο μικρό λατομείο, το οποίο αφενός θα έδιωχνε τα πουλιά λόγω ηχορύπανσης, αφετέρου θα δημιουργούσε κυκλοφοριακό πρόβλημα στο Κουκάκι· να μην κοπούν άλλα δέντρα· να μην τσιμεντοστρωθούν οι δρόμοι· να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη για το θέμα προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος του λόφου και των μνημείων του (κάγκελα πάνω σε αρχαία, υποσταθμός της ΔΕΗ στην Πνύκα), αλλά και τη διατήρηση του δημόσιου χαρακτήρα του.

Προβλήματα δημιουργούν επίσης οι αυθαιρεσίες του ενοικιαστή στην καφετέρια του Λουμπαρδιάρη (ιδιοκτησίας ΕΟΤ, ανήκει στο μνημείο Πικιώνη), καθώς και της καφετέριας-εστιατορίου «Διόνυσος-Ζόναρς». Ο πρώτος έχει καταπατήσει παραπάνω χώρο απ' ό,τι του αντιστοιχεί, τον έχει περιφράξει, έχει στρώσει μοκέτα, έχει τοποθετήσει προβολείς για γαμήλιες κ.ά. δεξιώσεις και έχει επιφέρει αλλοιώσεις στο κτίριο. Ούτε η υπεύθυνη για το χώρο Α' Εφορεία Αρχαιοτήτων ούτε η Εφορεία Νεοτέρων Μνημείων έχουν αντιδράσει - ως όφειλαν. Ο «Διόνυσος-Ζόναρς» έχει επεκταθεί παράνομα, καταλαμβάνοντας κοινόχρηστο χώρο για πάρκινγκ.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Είναι προφανές ότι ο λόφος Φιλοπάππου έχει παραμείνει κοινόχρηστος μόνο χάρη στις αντιδράσεις των περιοίκων. Εξακολουθεί να απειλείται τόσο από το δημόσιο όσο και από τους ιδιώτες.

ΓΟΥΔΗ – ΔΗΜΟΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Το μεγαλύτερο μέρος της έκτασης ανήκει στο ΥΠΕΘΑ, εμπλέκονται όμως και άλλοι 53 διαφορετικοί φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα· από Υπουργεία έως δήμους και πανεπιστήμια με βασικό.

Εμβαδόν: 4.900 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Το θεσμικό πλαίσιο : Με το νόμο 732/77 οριζόταν ότι 965 στρέμματα του Στρατού θα παραχωρούνταν στους δήμους Αθηναίων και Ζωγράφου για τη δημιουργία χώρου πρασίνου με συμμετοχή αθλητικών και πολιτιστικών εγκαταστάσεων σε ποσοστό έως 10%. Η περιοχή έχει επίσης ενταχθεί στη Β΄ Ζώνη Προστασίας Υμηττού με ΠΔ του 1979, βάσει του οποίου μπορούν να επιτραπούν μόνο κοινωφελείς χρήσεις .

Το Ρυθμιστικό Σχέδιο της Αθήνας (1985) χαρακτηρίζει την έκταση Γουδή «χώρο πρασίνου μητροπολιτικού χαρακτήρα». Το 1998 ο Οργανισμός Ρυθμιστικού Σχεδίου Αθήνας (ΥΠΕΧΩΔΕ) αναθέτει σε ομάδα υπό τον καθηγητή του ΕΜΠ Γ. Πολύζο την εκπόνηση της σχετικής μελέτης. Η μελέτη παραδίδεται τρία χρόνια αργότερα και προβλέπει τη δημιουργία μητροπολιτικού πάρκου· η μελέτη αφορά την περιοχή εκατέρωθεν της Κατεχάκη, περιλαμβάνει δηλαδή και τα 3.500 στρ. του νοσοκομείου Σωτηρία, του Πάρκου Χωροφυλακής, των Στρατοπέδων, των Νοσοκομείων Παίδων και Αιγινήτιου, του Ιππικού Κέντρου, της ΕΥΠ, της πρώην ΥΠΕΝΕΔ κλπ. Ο χώρος της Πολυτεχνειούπολης μελετήθηκε εν μέρει. Η μελέτη εγκρίθηκε το 2001 από την Εκτελεστική Επιτροπή του ΟΡΣΑ αλλά δεν θεσμοθετήθηκε και ούτε εφαρμόστηκε ποτέ. Η επίσημη απάντηση για αυτή την ολιγωρία είναι ότι πρέπει πρώτα να αποχωρήσει ο Στρατός. Ο στρατός δεν υλοποιεί την δέσμευση του Ν732/77 διότι θεωρεί ότι ήταν συνδεδεμένη (ως αντάλλαγμα) με πρόγραμμα ανέγερσης κατοικιών αξιωματικών (ΑΟΟΑ) που όμως δεν μπορεί να γίνει, γιατί η έκταση είναι δασική. Οι δήμοι Αθηναίων και Ζωγράφου έχουν λάβει μόνο το 50% της υποσχεθείσας έκτασης, το οποίο αξιοποίησαν ως εξής: στα 335 στρ. ο Δήμος Αθηναίων εγκατέστησε τη Διεύθυνση Κηποτεχνίας, σε άλλο κομμάτι το κολυμβητήριο του ΟΝΑ, ο δε Δήμος Ζωγράφου παραχώρησε τη δική του έκταση, 49 στρ., σε ιδιωτική επιχείρηση με αντικείμενο το ποδόσφαιρο. Με το πράσινο δεν ασχολήθηκαν. Στον υπόλοιπο χώρο λειτουργούν ήδη 9 νοσοκομεία, 3 υπουργεία, στρατόπεδα, Γλυπτοθήκη, πανεπιστημιακά και εκπαιδευτικά ιδρύματα όπως η ιατρική βιβλιοθήκη, το Ψυχιατρικό Χωριό, το Ίδρυμα Βιοϊατρικών Ερευνών της Ακαδημίας Αθηνών. Σε 135 στρ. στεγάζεται το Υπουργείο Δημόσιας Τάξης. Ένα μεγάλο τμήμα έχει γίνει άσος στρατού (περιφραγμένο γκαζόν, και όχι προσβάσιμο υψηλό πράσινο). Η Εκκλησία κατέχει 600 τ.μ. του ναού της Αγίας Φωτεινής και διεκδικεί 1.000 τ.μ. επιπλέον.

Το 2003 αποφασίστηκε να κατασκευαστούν στο Γουδή δύο από τα «ορφανά» έργα του ΥΠΕΧΩΔΕ στα πλαίσια των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004, για το μπάντμινγκτον (αντιπτερίση) και το πένταθλο. Το πένταθλο στεγάστηκε σε ήδη υπάρχουσες υποδομές (170 στρ. ιδιοκτησίας του Στρατού και του Ιππικού Κέντρου), ενώ για το μπάντμινγκτον δημιουργήθηκαν νέες εγκαταστάσεις, (προσωρινές) χωρητικότητας 5.500 θέσεων.

Το Γουδί ήταν ένας από τους πιθανούς προορισμούς για το νέο γήπεδο του ΠΑΟ. Συγκεκριμένα, ο λόγος γινόταν για 60 στρέμματα, είτε στο στρατόπεδο Φακίνου (προς Παπάγου) είτε στο στρατόπεδο Βαρύτη (προς Αθήνα). Εκτός από το γήπεδο, προβλέπονταν επίσης χώροι εμπορικής χρήσης και αναψυχής. Σήμερα, το Γουδή δεν είναι «φαβορί» για την ανέγερση του νέου γηπέδου, αλλά θεωρείται σίγουρο ότι το μπάσκετ και το βόλεϊ του ΠΑΟ θα στεγαστούν στις εγκαταστάσεις του μπάντμινγκτον. Στην καταστρατήγηση του σχεδίου για μητροπολιτικό πάρκο έχουν αντιδράσει πολλές οργανώσεις και φορείς, όπως η Συντονιστική Επιτροπή Αττικής, η Δημοτική Πρωτοβουλία Ζωγράφου, το Εθνικό Μετσόβειο Πολυτεχνείο (ΕΜΠ), το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας (ΤΕΕ), ο Σύλλογος Ελλήνων Πολεοδόμων και Χωροτακτών (ΣΕΠΟΧ) κ.ά.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Κατά καιρούς, χάρη στις αντιδράσεις, έχει αποτραπεί η χωροθέτηση στο Γουδή εγκαταστάσεων όπως π.χ. τα γραφεία του «Αθήνα 2004», αυτό ωστόσο δεν έχει προωθήσει καθόλου την υπόθεση του μητροπολιτικού πάρκου. Χρειάζεται να εφαρμοστούν οι αποφάσεις, διαφορετικά η έκταση θα τεμαχιστεί ολόκληρη και θα δοθεί σε διάφορους οργανισμούς, υπηρεσίες, ιδιώτες, η παρουσία των οποίων, ακόμη κι αν εξυπηρετεί κοινωφελείς σκοπούς, δεν συμβιβάζεται με το μητροπολιτικό πάρκο.

Πρέπει να υπάρξει επιμονή στο αίτημα για πολεοδομική θεσμοθέτηση του Πάρκου με σταδιακό πρόγραμμα υλοποίησης.

ΠΕΔΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΩΣ

Συνοικία: Μεταξύ Πολυγώνου-Κυψέλης-Γκύζη-Νεάπολης-Κέντρου (Βικτώρια). πρόκειται για περιοχές με πολύ πυκνή δόμηση και ελάχιστους ελεύθερους χώρους.

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Υπουργείο Γεωργίας. Τμήμα της έκτασης έχει παραχωρηθεί από την ΚΕΔ στον Πανελλήνιο αλλά η νομιμότητα αυτής της παραχώρησης αμφισβητείται

Εμβαδόν: 277.059 τ.μ.

Σύντομο ιστορικό: Ο χώρος του άλσους είναι κοινόχρηστος βάσει του 20/7/1900 Διατάγματος και κηρυγμένος κοινόχρηστο άλσος με το νόμο 617/1934. Από το 1977 ο χώρος του Πανελληνίου χαρακτηρίστηκε ως κοινόχρηστος χώρος αθλητικών εγκαταστάσεων. Ωστόσο ο Πανελλήνιος έχει περιφράξει το χώρο και τον έχει εμπορευματοποιήσει. Η είσοδος επιτρέπεται μόνο σε μέλη του και συνδρομητές. Στις 15-3-1988 παραχωρήθηκε στον Πανελλήνιο Γυμναστικό Σύλλογο από την Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου η χρήση τμήματος λωρίδας, εντός του χώρου του Άλσους, εκτάσεως 5.661 τ.μ. για την επέκταση των αθλητικών του εγκαταστάσεων. Έκτοτε όμως ο Πανελλήνιος έχει προβεί στην κατασκευή αυθαίρετων εγκαταστάσεων μέσα στην παραχωρούμενη έκταση, κατά σαφή παράβαση των όρων της παραχώρησης και της σχετικής πολεοδομικής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, κατά το χρονικό διάστημα από τον Οκτώβριο του 1998 έως αρχές του 2001, ο Σύλλογος εκτελούσε αυθαίρετες εργασίες στην εν λόγω έκταση αγνοώντας προκλητικά τις σχετικές συστάσεις της Αστυνομικής Αρχής. Όλες οι πολεοδομικές παραβάσεις έχουν πιστοποιηθεί από την αρμόδια Διεύθυνση Πολεοδομίας Αθηνών και έχουν βεβαιωθεί τα σχετικά πρόστιμα στις υπηρεσίες του Δήμου Αθηνών, ενώ έχουν εκδοθεί και πρωτόκολλα κατεδάφισης. Ο Πανελλήνιος ουδεμία δραχμή κατέβαλε έως σήμερα, ενώ οι αυθαίρετες κατασκευές εξακολουθούν να υφίστανται.

Στο χώρο του άλσους υπάρχουν επίσης εγκαταστάσεις του κέντρου διασκέδασης Green Park, που θεωρήθηκε με την υπ' αριθμ. 2189/1982 απόφαση του ΣΤΕ ότι προκάλεσαν ουσιώδη μεταβολή του προορισμού του χώρου και αναιρέσαν την κοινή του χρήση λόγω της κλειστής και μόνιμης περιφράξης. Σε άρθρο του ν. 2300/1995 προβλέπεται η δυνατότητα λειτουργίας θερινών κινηματογράφων και θεάτρων στον χώρο του πάρκου. Από το 2000, η διεύθυνση, συντήρηση, και εκμετάλλευση του Πεδίου του Άρεως έχουν ανατεθεί στην Διευρυμένη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αθηνών – Πειραιώς. Το προσωπικό όμως που διαθέτει η Υπερνομαρχία για το Πεδίο του Άρεως δεν επαρκεί.

Έχει δημιουργηθεί από περίοικους η “Επιτροπή για τη Διάσωση του Πεδίου του Άρεως”, που σκοπό έχει να αναδείξει τα προβλήματα που αυτό αντιμετωπίζει, να αντισταθεί στις όποιες ενέργειες παραχώρησής του σε ιδιώτες και να ευαισθητοποιήσει τους κατοίκους για την προστασία του ως πνεύμονα πρασίνου στο κέντρο της Αθήνας. Κατόπιν πιέσεων της Επιτροπής η Υπερνομαρχία απέσυρε (τέλη 2002) τα σχέδια για εμπορευματοποίηση του άλσους, που περιλάμβαναν κόψιμο δέντρων και διάνοιξη δύο οδικών αρτηριών, ενώ όρισε κονδύλι για την ανάπλαση του χώρου μέσα στο 2005, η οποία δεν θα αντιβαίνει στον κοινόχρηστο χαρακτήρα του άλσους. Οι εισοδοί πάντως στο πάρκο έχουν μειωθεί.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Τον Ιούνιο εκκρεμεί η δίκη για τις αυθαίρετες εγκαταστάσεις του Πανελληνίου. Ας υπενθυμίσουμε ότι ο Πανελλήνιος είναι ιδιοκτησίας του κ. Κυριακού (ANTENNA) και ότι η κα Πάλλη-Πετραλιά είναι μέλος του διοικητικού συμβουλίου του Πανελληνίου.

Ελλιπής συντήρηση – παρκάρισμα αυτοκινήτων. Η Επιτροπή πολιτών θεωρεί ότι η συντήρηση και φύλαξη του άλσους, που τώρα έχει ανατεθεί σε δύο ιδιωτικές εταιρείες, γίνεται πλημμελώς. Αίτημά της είναι η αύξηση του προσωπικού. Ανεξέλεγκτη εμπορευματοποίηση. Στον χώρο του άλσους φιλοξενούνται κατά καιρούς διάφορες εκθέσεις με συνέπεια να δυσχεραίνεται σοβαρά η απρόσκοπτη μετακίνηση των πεζών μέσα σε αυτό και να αλλοιώνεται ο χαρακτήρας του ως χώρου περιπάτου, ανάπαυσης και περισυλλογής των κατοίκων της πρωτεύουσας. Δεν υπάρχει δε καμία μέριμνα για τα σκουπίδια, με αποτέλεσμα, μετά το πέρας αυτών των εκθέσεων, ο χώρος να θυμίζει βομβαρδισμένο τοπίο. Η Επιτροπή κατοίκων θεωρεί ότι η απομάκρυνση των μικροπωλητών από την Πλατεία Πρωτομαγιάς ήταν σωστή, και ότι σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να τους παραχωρηθεί ο χώρος του Πεδίου του Άρεως που διεκδικούν.

ΠΡΩΗΝ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΜΗΝΑΪΔΗ-ΦΩΤΙΑΔΗ

Συνοικία: Πατήσια.

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Δήμος Αθηναίων

Εμβαδόν: περ. 1.460 τ.μ.

Σύντομο ιστορικό: Η εταιρεία Μηναιΐδη-Φωτιάδη περνά κάποια στιγμή στα χέρια του Οργανισμού Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων. Ο Οργανισμός, προκειμένου η εταιρεία να αποπληρώσει τα χρέη της στην Εθνική, εκποιεί το 1990 μέρος του χώρου σε δημόσιο πλειστηριασμό. Οι αρχικοί αγοραστές ήθελαν να μετατρέψουν τον χώρο σε πάρκινγκ. Μετά όμως από αντιδράσεις των κατοίκων ο χώρος χαρακτηρίζεται χώρος πρασίνου και δεσμεύεται από τον Δήμο, ο οποίος θα τον αγοράσει αργότερα. Ωστόσο, ενώ ο χώρος έχει χαρακτηριστεί χώρος πρασίνου, με σκοπό να μετατραπεί σε πάρκο και σε υπόγειο πάρκινγκ 450 θέσεων, τον Ιούλιο του 1998 ο Δήμος τον παραχωρεί στον σύνδεσμο των Ηθοποιών που σκοπεύει να ανασκευάσει το παλιό εργοστάσιο προκειμένου να δημιουργηθεί στο χώρο το «Σπίτι του Ηθοποιού». Νέος γύρος διαφωνιών ξεσπάει, που θα τελειώσει το 1999 όταν ο σύλλογος των Ηθοποιών θα βρει νέο χώρο στα Θυμαράκια, οπότε επανέρχεται το παλιότερο σχέδιο για αξιοποίηση του χώρου ως υπόγειο πάρκινγκ και πάρκο. Οι εργασίες για το πάρκο θα αρχίσουν μέσα στους επόμενους μήνες, αλλά το πάρκινγκ δεν είναι καθόλου σίγουρο ότι θα κατασκευαστεί δεδομένου ότι δεν έχει απαλλοτριωθεί ένα μικρό κτίσμα που λειτουργεί σαν ταβέρνα. Ταυτόχρονα ο ΟΣΚ ζητάει να του επιτραπεί να κατασκευάσει στο χώρο ένα νηπιαγωγείο προσφέροντας ως αντάλλαγμα το κτήμα Πάτμου-Καραβία. Για την ώρα ο χώρος λειτουργεί σαν υπαίθριο πάρκινγκ από τους κατοίκους.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Όλες οι πιθανότητες είναι ανοιχτές. Θα πρέπει να εξεταστεί η ιστορική αξία του εργοστασίου σαν μνημείο βιομηχανικής αρχαιολογίας.

ΔΥΤΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

ΠΕΡΙΟΧΗ ΕΛΑΙΩΝΑ

Περιοχή: Ο Ελαιώνας αποτελεί ένα χώρο μεικτών χωροθετήσεων και χρήσεων γης, που στις αρχές της δεκαετίας του 80 αριθμούσε 2.400 βιομηχανίες, βιοτεχνίες, επιχειρήσεις και μεταφορικά πρακτορεία με 50.000 εργαζόμενους και 5.000 μόνιμους κατοίκους

Η περιοχή του Ελαιώνα καταλαμβάνει κεντρικό τμήμα του Λεκανοπεδίου και είναι η τελευταία μεγάλη κεντρική περιοχή που είχε μείνει εκτός σχεδίου. Αναπτύχθηκε κυρίως κατά μήκος μεγάλων οδικών αξόνων (Α. Αθηνών, Α.

Κηφισού, Ιερά Οδός, Π. Ράλλη, Πειραιώς, Κωνσταντινουπόλεως) καθώς και κατά μήκος της σιδηροδρομικής γραμμής του ΟΣΕ .

Πρόκειται για 9.000 στρέμματα γης στα δυτικά προάστια της πόλης κοντά στο κέντρο και στους αρχαιολογικούς χώρους της Αθήνας, ανάμεσα στον Κηφισό ποταμό, το Περιστέρι και τον Πειραιά μετατράπηκαν σταδιακά μετά τον πόλεμο από αγροτική γη σε βιομηχανική, χωρίς πρόγραμμα, χωρίς σχέδιο και χωρίς υποδομή. Έτσι δημιουργήθηκε μια αδιέξοδη πραγματικότητα που επιβάρυνε το σύνολο του πολεοδομικού συγκροτήματος. Το Ρ.Σ.Α. του 1985 προβλέπει την οργάνωση και ανάπτυξη των παραδοσιακών περιοχών βιομηχανικής συγκέντρωσης και στο πλαίσιο αυτό άρχισε με την Επιχείρηση Πολεοδομικής Ανασυγκρότησης η μελέτη της περιοχής Ελαιώνας. Η κεντρική ιδέα της 'ανάπλασης' ήταν η ένταξη στο σχέδιο της έκτασης και η εξασφάλιση των αναγκαίων κοινόχρηστων και κοινωφελών χώρων μέσω των εισφορών γης και χρήματος που προβλέπονται από τη πολεοδομική νομοθεσία βάσει του Συντάγματος (Αρ 24 παρ 3). Προτάσεις για άσκηση πιο ενεργούς πολιτικής από το Δημόσιο, με αγορά εκτάσεων προ της ένταξης στο σχέδιο που θα ήταν φθηνότερη η γη δεν εισακούστηκαν. Ωστόσο το ΠΔ που ισχύει σήμερα προβλέπει μεγάλο ποσοστό πρασίνου αλλά η υλοποίησή του έχει μείνει στα χαρτιά και κάθε φιλόδοξη και μη εξαγγελία για την αλλαγή της κατάστασης πραγμάτων που έγινε την τελευταία εικοσαετία ουδέποτε υλοποιήθηκε, με ελάχιστες επί μέρους εξαιρέσεις. Την ευθύνη για την προώθηση της πράξης εφαρμογής έχουν οι Δήμοι και η Νομαρχία που εγκρίνει τις πράξεις. Έχει συσταθεί φορέας διαχείρισης με την συμμετοχή των Δήμων και του ΥΠΕΧΩΔΕ ο οποίος δεν λειτουργεί. Σήμερα, με τις τάσεις αποβιομηχάνισης που παρατηρούνται η περιοχή εμφανίζει όλα τα προτερήματα για ανάπτυξη συμφερόντων του διεθνοποιημένου κεφαλαίου Real Estate και είναι επιτακτική ανάγκη ενεργοποίησης του δημόσιου ώστε να μη χαθεί η ευκαιρία υλοποίησης του προβλεπόμενου πρασίνου που θα άλλαζε τη μορφή της πόλης και θα συντελούσε –λόγω θέσης- ακόμη και στη βελτίωση του μικροκλίματος της υπερθερμαινόμενης πρωτεύουσας κάθε καλοκαίρι.

Μετά την πρόταση της δημάρχου Αθηναίων για τη χωροθέτηση του νέου γηπέδου του Παναθηναϊκού στην περιοχή (στο Μαρκόني του Βοτανικού), ο Ελαιώνας βγαίνει από τα αζήτητα της χωροταξικής πολιτικής για να υπενθυμίσει τις τεράστιες δυνατότητές του. Ωστόσο η πρόταση είναι αποσπασματική και δεν συνδέεται με το γενικότερο σχεδιασμό για την υλοποίηση- εξασφάλιση του θεσμοθετημένου σχεδίου. Διάφορα άλλα δημόσια προγράμματα, όπως η μεταφορά του σταθμού των ΚΤΕΛ κοντά σε προβλεπόμενο σταθμό του Μετρό, οι συμπληρωματικοί σταθμοί του προαστιακού κλπ, που θα δώσουν ώθηση στην περιοχή, εκκρεμούν χωρίς σαφές χρονοδιάγραμμα.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Αν δεν θεσμοθετηθούν οι ενιαίες –ανά δήμο- πράξεις εφαρμογής (που έχουν μελετηθεί, έστω και ατελώς) ώστε με την κύρωσή τους με Απόφαση Νομάρχη να εξασφαλιστεί το νέο ιδιοκτησιακό καθεστώς, και δεν εισπραχθούν οι εισφορές σε χρήμα, η περιοχή θα αντιπροσωπεύει ένα συνεχές 'αλισβερίσι' με αδιαφανείς μεθόδους, και μεγάλα συμφέροντα (διαπλεκόμενα και μη) που σπεύδουν να εξασφαλίσουν ευνοϊκές λύσεις μέσω μεμονωμένων πράξεων. Μεγάλη σημασία έχει η χρηματοδότηση των βασικών έργων υποδομής που δυστυχώς δεν έγινε ούτε με την περίφημη 'ευκαιρία' του 2004.

ΣΤΡΑΤΟΠΕΔΑ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ (ΚΕΒΟΠ-ΚΕΔΒ)

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Υπουργείο Εθνικής Άμυνας (2.000 στρέμματα) – Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης (1.300 στρέμματα)

Εμβαδόν: 3.300 στρέμματα

Επιφάνεια πρασίνου: 500 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Με το Νόμο 2745/1999 η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προβλέπει την περίπτωση απομάκρυνσης των στρατοπέδων από τις πόλεις και την δυνατότητα δόμησης μέχρι 50% του χώρου (πώληση οικοπέδων με σκοπό την ανέγερση κτιρίων). Η νομοθετική αυτή πρόβλεψη είναι λαϊκίστικη και άνευ ουσίας αφού αν η έκταση πολεοδομηθεί και εμπορευματοποιηθεί υποχρεούται να δώσει εισφορά γης περίπου 60% βάσει της γενικής πολεοδομικής

νομοθεσίας Υπάρχει μία αναφορά στο νόμο πως η αξιοποίηση των σταρτοπέδων θα γίνει σε συνεργασία με την Τ.Α. Όμως η απειλή είναι μεγάλη και έχει εκφραστεί από τη κυβέρνηση της Ν.Δ. αρχικά από τον Υπουργό Απασχόλησης κ. Παναγιωτόπουλο για την ανέγερση εργατικών κατοικιών (μετά από αντιδράσεις υπαναχώρησε) και στην συνέχεια από τον υφυπουργό Αγροτικής Ανάπτυξης κ. Κοντό απατώντας (9/12/2004) σε ερώτηση του βουλευτή Λεβέντη. Η μεγαλύτερη όμως και απροκάλυπτη απειλή είναι η επιστολή από την Γραμματεία Μετεγκατάστασης Στρατοπέδων ΥΑΜΣ προς τον Πρόεδρο του ΑΣΔΑ (11/1/2005) με την οποία σαφώς δηλώνει πως η ΥΑΜΣ «... θα καθορίσει αστικές χρήσεις γης (πολεοδόμηση)...»

Οι αποφάσεις των Δήμων της Δυτ. Αθήνας και του ΑΣΔΑ είναι σε αντίθεση από την κυβέρνηση κατεύθυνση ωστόσο για 5 χρόνια (από το 1999 – 2004) που ήταν το ΠΑΣΟΚ στη κυβέρνηση είχαν «καταψύξει» την αγωνιστικότητά τους.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Εάν η Τ.Α. δεν προβάλει αξιόπιστη πρόταση αξιοποίησης και διαχείρισης του χώρου και θεσμικής κατοχύρωσης του Στρατοπέδου σαν ελεύθερο χώρο, το Σ.Χ. θα δομηθεί. Πιθανόν να πρέπει να προωθηθεί και τροποποίηση του Νόμου που επιτρέπει την δόμηση για λόγους εμπορευματοποίησης, αν και δεν είναι αναγκαίο να εφαρμοστεί το προβλεπόμενο 50% της επιτρεπόμενης δόμησης.

ΑΛΣΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ

Συνοικία: Άγιος Βασίλειος – Νέα Ζωή

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Δημοτικό – Ιδιωτικό

Εμβαδόν: 310 στρέμματα συνολικά

Επιφάνεια πρασίνου: 50 στρέμματα – Δεν κινδυνεύουν

Σύντομο ιστορικό: Στο χώρο αυτόν πραγματοποιείτο το Φεστιβάλ της ΚΝΕ. 160 στρέμματα περίπου ανήκουν στον Δήμο (γκαραζ για δημοτικό στόλο, εκθεσιακό κέντρο, κέντρο κυκλοφοριακής αγωγής, σεισμοπαθείς). 100 στρέμματα σε ιδιώτες (μάνδρες οικοδομικών υλικών).

Ο Περιβαλλοντικός Σύλλογος Περιστερίου διεκδικεί τα 310 στρέμματα να μείνουν ελεύθερα και χώρος πράσινου.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Ουσιαστικά δεν απειλείται από τον Δήμο – όμως δεν αξιοποιείται με σωστό σχεδιασμό σαν δημόσιο πάρκο. Υπάρχουν μεγάλες δυνατότητες ανάδειξης του χώρου σε οικολογική κατεύθυνση.

ΠΟΙΚΙΛΟΝ ΟΡΟΣ, ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ – ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Δημόσιο – Διεκδικεί ο Ι.Ν. Ευαγγελίστριας Λαμίας

Εμβαδόν: 4.000 + 3.500 στρέμματα

Επιφάνεια πρασίνου: 4.000 στρέμματα

Σύντομο ιστορικό: Ο Ι.Ν. Ευαγγελίστριας βασιζόμενος σε μια αόριστη διαθήκη διεκδικεί 35 πλατείες στον Δήμο Περιστερίου και 4.000 στρέμματα στο Ποικίλον Όρος. Η υπόθεση είναι στα δικαστήρια, όμως το Δημόσιο το οποίο αντικειμενικά είναι ο ιδιοκτήτης του χώρου δεν έχει κάνει σε κανένα δικαστήριο παρέμβαση. Η Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου έχει ουσιαστικά αναγνωρίσει τον Ι.Ν. ως ιδιοκτήτη γιατί έχει δώσει αρχικά 1.000 στρέμματα στην περιοχή της Πετρούπολης.

Διακινδύνευση για το μέλλον του συγκεκριμένου χώρου: Μεγάλη πιθανότητα να κερδίσει τον χώρο του βουνού η εκκλησία.

ΒΟΡΕΙΑ ΑΘΗΝΑ

ΚΤΗΜΑ ΚΑΡΕΛΛΑ, ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Ιδιοκτησιακό καθεστώς: Το Κτήμα Καρέλλα απαλλοτριώθηκε από τον Δήμο Αμαρουσίου το 2002 προς 8 δισ.

Έκταση: Έχει έκταση 128 στρεμμάτων και συνορεύει με το Δάσος Συγγρού (ανατολικά). Σε παλιούς χάρτες εμφανίζεται ολόκληρο δασωμένο.

Σύντομο ιστορικό: Εκκρεμεί αίτημα των κατοίκων της περιοχής προς το δασάρχη Πεντέλης να κηρυχθεί εξ' ολοκλήρου αναδασωτέο. Το καλοκαίρι του 2003, πέντε ημέρες μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης με την οποία μπλοκαρίστηκαν τα σχέδια του Δήμου Αμαρουσίου να κατασκευάσει εκεί θεματικό πάρκο τύπου Disneyland ή Allou Fun Park, το Κτήμα κάηκε. Από τότε, η δραστήρια ομάδα πολιτών Φίλοι του Δάσους Συγγρού καταγγέλλει ότι το κτήμα υποβαθμίζεται συνεχώς

ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ – ΔΗΜΟΣ ΜΕΛΙΣΣΙΩΝ– ΔΗΜΟΣ ΚΗΦΙΣΙΑΣ

Εμβαδόν: 950 περίπου στρέμματα, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους καλυμμένα με χαλέπιο πεύκη.

Σύντομο ιστορικό: Το Δάσος Συγγρού έχει χαρακτηριστεί τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους με το ΦΕΚ 968/1991. Είναι επίσης χώρος αρχαιολογικών ευρημάτων. Το Δάσος Συγγρού το διαχειρίζεται το Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών. Το Ι.Γ.Ε. υπάγεται στο Υπουργείο Γεωργικής Ανάπτυξης και Τροφίμων και διοικείται από 7μελές Διοικητικό Συμβούλιο. Το δάσος προστατεύεται από τη δασική νομοθεσία. Ως Κληροδότημα από το άρθρο 109 του Συντάγματος και την περί κληροδοτημάτων νομοθεσία. Προστατεύεται επίσης ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους και χώρος αρχαιολογικών ευρημάτων.

Διακινδύνευση: Τον Οκτώβριο 2000 παρουσιάστηκε από τον Δήμο Αμαρουσίου "μάστερ πλαν" για την αξιοποίηση του δάσους, το οποίο προέβλεπε: υπόγειο πάρκινγκ και κλειστό Βοτανικό Κέντρο ύψους 17μ. κοντά στο χώρο του κατεδαφισθέντος θερμοκηπίου, βοτανικούς κήπους σε μεγάλο μέρος της δασικής περιοχής, καφενεία, βραδυνά εστιατόρια και καφέ για νυχτερινές επιδείξεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις, τουριστικό περιμετρικό τρενάκι, τεχνητό καταφύγιο πουλιών(!), ενδεχομένως και ζωολογικό κήπο(!), φωτισμένες λίμνες, χώρους καθιστικών και παιχνιδιού καλυμμένους με πάνινες σκεπές, πύργους με φώτα λείζερ για την νύχτα, κέντρο - κτίριο επισκεπτών. Προέβλεπε επίσης ενοποίηση με το Κτήμα Καρέλλα που απαλλοτριώθηκε σχετικά πρόσφατα, το Αμαλίειο αριστερά της Κηφισίας και το κέντρο της πόλεως, εκεί όπου προτείνεται να κατασκευαστεί και μια μεγάλη πύλη. Η υπόθεση σταμάτησε με προσφυγή κατοίκων στο Σ.τ.Ε. η οποία επρόκειτο να εκδικασθεί την 8/6/04, αλλά αναβλήθηκε για το 2005, ωστόσο κάθε ενέργεια έχει ανασταλεί μέχρι την έκδοση της απόφασης.

ΓΗΠΕΔΟ ΠΕΥΚΗΣ

Μεγάλη ανησυχία επικράτησε ανάμεσα στους περίοικους του γηπέδου της Πεύκης μόλις λάβανε γνώση της απόφασης του Δημοτικού Συμβουλίου Πεύκης, για τροποποίηση του σχεδίου πόλεως, προκειμένου να γίνει ανάπτυξη του χώρου. Το γήπεδο αυτό υπάρχει στην Πεύκη περίπου 50 χρόνια και χρησιμοποιήθηκε πάντοτε για ερασιτεχνικό αθλητισμό. Περιστοιχίζεται από πυκνή συστάδα αιωνόβιων πεύκων, η οποία με τα έργα ανάπτυξης εξαφανίζεται. Παράλληλα, αυτό το οικοδομικό τετράγωνο των 15 στρεμμάτων είναι ένας από τους ελάχιστους εναπομείναντες ελεύθερους χώρους της πυκνοκατοικημένης περιοχής. Κανείς δεν είχε αντίρρηση για έργα συντήρησης αφού πολλές εξέδρες είναι κατεστραμμένες και τα αποδυτήρια πρέπει να αναβαθμιστούν. Όμως αυτή τη στιγμή με το σύνδρομο της ανάπτυξης που έχει προσβάλλει πάρα πολλούς δημάρχους, το γήπεδο αυτό μετατρέπεται σε χώρο άθλησης επαγγελματικών ομάδων, γίνονται κερκίδες ύψους 13 μέτρα σύμφωνα με το ΓΟΚ, κυλικείο, βοηθητικοί χώροι και μερικές αίθουσες άθλησης. Χωρίς μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων ο δήμαρχος δεν δείχνει τα σχέδια ούτε στους δημοτικούς συμβούλους και απορρίπτει τις ενστάσεις των περιοίκων που αφορούν αόριστα την τροποποίηση του σχεδίου. Οι κάτοικοι ζητούν την ακύρωση της υπ' αριθμ. 266/04 απόφασης του Δ.Σ. θεωρώντας την εγκληματική, κατά της ποιότητας ζωής, αφού θα οδηγήσει στην κοπή των πεύκων και στην υποβάθμιση της περιοχής.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΘΗΝΑ

ΠΡΩΗΝ ΑΕΡΟΔΡΟΜΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ (ΔΗΜΟΙ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ, ΓΛΥΦΑΔΑΣ, ΑΛΙΜΟΥ)

Ο χώρος του πρώην Αεροδρομίου υπολογίζεται μεταξύ 4.860 και 5.350 στρεμμάτων (μαζί με την Ελληνική Αεροπορική και πρώην Αμερικάνικη βάση). Από αυτά, υπάγονται 480 στρέμματα στο Δήμο Γλυφάδας, 60 στρέμματα στο δήμο Αλίμου και τα υπόλοιπα στο Δήμο Ελληνικού (το 90% της συνολικής του έκτασης). Η παραλία Ελληνικού (Αγίου Κοσμά) είναι άλλα 940 στρέμματα συνολικά- τα 70 στρέμματα υπάγονται στο Δήμο Αλίμου.

Σχεδόν ο μισός χώρος (πάνω από 2.200 στρέμματα) δόθηκε στη χρήση ολυμπιακών αθλημάτων. Το Ολυμπιακό Κέντρο Ιστιοπλοΐας Αγίου Κοσμά (ΟΚΙΑΚ) δόθηκε (160 στρέμματα «θαλάσσιας ζώνης» -η χερσαία...παραμένει σκόπιμα... αδιευκρίνιστη), στην ΕΤΑ το 2003, η οποία είναι σε θέση να το παραχωρήσει προς αξιοποίηση τουριστικής Μαρίνας, ενώ παλαιότερο πρόγραμμα για μετεγκατάσταση σ' αυτό ναυτικών ομίλων που θα απελευθέρωναν έτσι παρακείμενες παραλιακές εκτάσεις ..πάει στις καλένδες. Επίσης στην ΕΤΑ δόθηκε το παλαιό Αν Αεροδρόμιο για Συνεδριακό Κέντρο. Πέρυσι βρέθηκαν μοναδικά αρχαία του αρχαίου Δήμου Ευωνύμου (2° Κεραμικό το είπαν), κοντά στο νέο αμαξοστάσιο του τραμ, τα οποία μεταφέρθηκαν στο Αρχαιολογικό Μουσείο Πειραιά, ενώ τα υπόλοιπα σκεπάστηκαν.

Πρόσφατα ο υπουργός ΥΠΕΧΩΔΕ τάχθηκε υπέρ της οικοδόμησης του 25% της έκτασης προκειμένου να εξευρεθούν οι πόροι για να δημιουργηθεί μητροπολιτικό πάρκο –κοινό αίτημα όλων των παρακείμενων δήμων– στην υπόλοιπη έκταση. Παράλληλα κατά καιρούς αναφέρεται ότι με τα χρήματα αυτά θα εξασφαλιστούν κοινόχρηστοι χώροι πρασίνου σε άλλα σημεία του Λεκανοπέδιου αλλά ποτέ δεν έχει δημοσιοποιηθεί ένα σοβαρό πρόγραμμα σ' αυτή τη κατεύθυνση. Με το νομοσχέδιο για τις ολυμπιακές χρήσεις προβλέπονται νέες χρήσεις και δυνατότητα για οικοδόμηση νέων χώρων (στον Άγιο Κοσμά προβλέπεται και κατασκευή ξενοδοχείου), ενώ δεν παύει να υπάρχει ενδιαφέρον πολλών φορέων, ιδιωτών και αθλητικών σωματείων για την περαιτέρω οικοδομική «αξιοποίηση» του χώρου. Τα λεγόμενα προσωρινά κτίρια για ολυμπιακά αθλήματα, (στο Ελληνικό και τον Αγ Κοσμά) που προβλέπονταν να μετεγκατασταθούν ακόμα και από τον διεθνή αρχιτεκτονικό διαγωνισμό που έγινε για τον χώρο του αεροδρομίου, φαίνεται ότι παραμένουν.

ΧΕΡΣΟΝΗΣΙΔΑ ΑΓΙΟΥ ΚΟΣΜΑ

Περιοχή: Στον Άλιμο, ο χώρος που βρίσκεται μετά το τέρμα της οδού που οδηγεί στο Εθνικό Κέντρο Θαλασσίων Ερευνών (Ε.Κ.Θ.Ε.), το Κέντρο Εκπαίδευσης της Μονάδας Υποβρυχίων Αποστολών του Λιμενικού Σώματος (Μ.Υ.Α.Λ.Σ.) και το κέντρο ΑΚΡΩΤΗΡΙ

Σύντομο ιστορικό: Είναι γνωστή η ιστορικότητα του χώρου της Χερσονησίδας του Αγίου Κοσμά, που ταυτίζεται με την «Κωλιάδα Ακρα» της αρχαιότητας όπου λατρευόταν η Δήμητρα και η Αφροδίτη Κωλιάς (τοπική θεότητα της Αττικής, που εθεωρείτο προστάτιδα των επιτόκων, και αργότερα η λατρεία της εξαπλώθηκε και σε άλλα μέρη). Επίσης ιστορικές πηγές βεβαιώνουν (πρόχειρα: Πausanias 1, 1, 5), ότι μετά τη Ναυμαχία της Σαλαμίνας (28 ή 29 Σεπτεμβρίου του 480 π.Χ.) σε αυτό το χώρο ξεβράστηκαν τα ναυάγια των περσικών πλοίων μετά την ήττα τους. Με το Π.Δ. 1/5.3.04 (ΦΕΚ.254.Δ/5.3.2004) προβλέπεται «Καθορισμός ζωνών προστασίας, χρήσεων γης και όρων και περιορισμών δόμησης στην παραλιακή ζώνη της Αττικής από το Φαληρικό Ορμο μέχρι την Αγία Μαρίνα Κρωπίας».

Ενώ στο εν λόγω ΠΔ απαγορεύεται η χρήση του χώρου για στάθμευση αυτοκινήτων και η περίφραξη αυτού, ώστε να μην εμποδίζεται η πρόσβαση του κοινού στη ζώνη παραλίας, στον αρχαιολογικό χώρο και στο μεταβυζαντινό ναό Αγίου Κοσμά και Δαμιανού», σήμερα όχι μόνο χρησιμοποιείται για στάθμευση αυτοκινήτων, αλλά επί πλέον είναι και περίφραχτος.

ΕΚΤΑΣΕΙΣ ΝΑΣΤΟΥ, ΔΗΜΟΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΗΣ

Καθεστώς ιδιοκτησίας: Ανήκαν στο Δήμο Ηλιούπολης, ο οποίος τα έχει αξιοποιήσει, αλλά η ΚΕΔ ανακάλεσε την παραχώρηση.

Σύντομο ιστορικό: Η οικογένεια Νάστου κατείχε μεγάλες εκτάσεις στην περιοχή των σημερινών δήμων Ηλιούπολης, Αργυρούπολης και Αλίου, και στον Υμηττό (πιθανώς να αγγίζουν τα 35.000 στρέμματα). Ήταν με λίγα λόγια οι γαιοκτήμονες της περιοχής. Στη δεκαετία του '80, χάρη στις δυναμικές κινητοποιήσεις κυρίως των κατοίκων της Ηλιούπολης, και με τους κληρονόμους του Νάστου να εναντιώνονται, το Εφετείο αποφάσισε ότι περί τα 200 στρέμματα εντάσσονται στο σχέδιο πόλης και περνούν στην κυριότητα του Ελληνικού Δημοσίου. Το 1988 η ΚΕΔ παραχώρησε ένα μέρος στον Δήμο Ηλιούπολης (άλλο κομμάτι έχει παραχωρηθεί σε όμορους δήμους, στον ΟΣΚ κ.α.) Ο Δήμος τα ονόμασε κοινόχρηστους χώρους και δημιούργησε παιδότοπο, σχολεία, πάρκο, πνευματικό, κέντρο, θερινό σινεμά κ.ά. Λίγα χρόνια αργότερα οι κληρονόμοι ζήτησαν από την ελληνική κυβέρνηση να το ξανασκεφτεί, αλλά οι κάτοικοι αντέδρασαν και το θέμα πάγωσε.

Το 2003 ψηφίζεται ο νόμος 3127/03, ο οποίος ορίζει πως ο νομέας ακινήτου εντός σχεδίου πόλεως θεωρείται κύριος έναντι του Δημοσίου. Ο νόμος αποτελεί ουσιαστικά την επιβράβευση των καταπατητών, αφού θεωρούνται κύριοι αν νέμονται ένα χώρο επί 10 χρόνια με τίτλους αγοράς, ή 30 χρόνια χωρίς τίτλους αγοράς. Αρκεί, φυσικά, να καταπάτησαν καλή τη πίστει. Το Δημόσιο οφείλει να αποδείξει την κακοπιστία τους... Η παρ. 2, άρ. 4 του παραπάνω νόμου θεωρείται ότι «φωτογραφίζει» την περίπτωση των κληρονόμων Νάστου, που διεκδικούν ακίνητο στην κεντρική πλατεία.

Στη συνέχεια, ο δημοτικός σύμβουλος Κ. Κονδύλης ανακαλύπτει έγγραφο της ΚΕΔ με ημερομηνία 24/9/2004, το οποίο ανακαλεί την προηγούμενη απόφαση παραχώρησης 23 ακινήτων στο δήμο και 7 στο Υπουργείο Υγείας. Επιπλέον, σε ρεπορτάζ της 12/12/04 στην εφ. Κ. Αυγή αποκαλύπτεται ότι η κα Πάολα Μάλοβιτς, μέλος του ΔΣ της ΚΕΔ, είναι και μέλος των κληρονόμων Νάστου. Οι κληρονόμοι, πέρα από τις προσφυγές τους στη δικαιοσύνη, έχουν επίσης καταθέσει μήνυση εναντίον του Κ. Κονδύλη.

Η δημοτική κίνηση ΗΛΙΟΥ-πόλις, Ανθρώπινη Πόλη (επικεφαλής Κ. Κονδύλης) θεωρεί αξιοσημείωτο ότι μόνο παραχώρηση στον συγκεκριμένο δήμο έχει ανακληθεί, του οποίου οι κάτοικοι ήταν αυτοί που πρωτοστάτησαν στο να περάσουν στο Δημόσιο εκτάσεις της οικογένειας Νάστου.

ΡΕΜΑ ΠΙΚΡΟΔΑΦΝΗΣ

Περιοχή: Πηγάζει από τις υπώρειες του Υμηττού στην περιοχή του Καρέα και εκτείνεται μαζί με τους παραποτάμους του σε πολλούς Δήμους (Βύρωνα, Ηλιούπολης, Αγίου Δημητρίου, Παλαιού Φαλήρου και Αλίμου).

Έκταση: Το μήκος της κύριας διαδρομής του είναι 9.310 μέτρα, η δε λεκάνη απορροής της καταλαμβάνει έκταση 22,57 τετραγωνικά χιλιόμετρα.

Βλάστηση: Πεύκα, ευκάλυπτους, θάμνους, πικροδάφνες, καλαμιές και άλλα. Αποτελεί σημαντικό βιότοπο για τα πουλιά, αφού έχουν καταγραφεί σημαντικοί πληθυσμοί διαφόρων ειδών από αυτά. Η σημαντική περιβαλλοντική και αισθητική αξία του ρέματος Πικροδάφνης για όλο το Λεκανοπέδιο Αττικής έχει αναγνωριστεί και με απόφαση του Υπ.ΠΕΧΩΔΕ με αρ.9173/1642/1983 (ΦΕΚ. 181Δ/1983) με την οποία χαρακτηρίστηκε ως "ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ".

Σύντομο Ιστορικό: Το 1994 εξαγγέλθηκε από τον Υπ. ΠΕΧΩΔΕ η περιβαλλοντική προστασία και ανάδειξη του ρέματος, στα πλαίσια του προγράμματος "Αττική SOS". Το 1995 το ΥΠΕΧΩΔΕ αποφάσισε να θεσπίσει μέτρα «για την προστασία και ανάδειξη της ρεματιάς Πικροδάφνης» και άρχισε «η διαδικασία χαρακτηρισμού της ως «προστατευόμενου φυσικού σχηματισμού» σύμφωνα με το άρθρο 21 παρ.1 του ν.1650/1986 (ΦΕΚ 160Α), όπως αναφέρει η με αρ. 5881/1007/1995 ΚΥΑ των Υπουργών Γεωργίας και ΠΕΧΩΔΕ (ΦΕΚ 99.Δ/27.2.1995), με την οποία απαγορεύεται για δύο χρόνια «κάθε επέμβαση και δραστηριότητα που μπορεί να έχει σαν αποτέλεσμα την αλλοίωση της φυσικής ροής των υδάτων και της μορφής του τοπίου και του γεωφυσικού ανάγλυφου κατά μήκος της ρεματιάς».

Με βάση τη με αρ.51829/2425/7.6.1995 Υπ. Απόφαση ανατέθηκε στο Εργαστήριο Εγγειοβελτιωτικών Έργων και Διαχείρισης Υδατικών Πόρων του ΕΜΠ με υπεύθυνο τον καθηγητή Γ. Τσακίρη, να εκπονήσει ερευνητικό πρόγραμμα με θέμα «Πλαίσιο Περιβαλλοντικής Διευθέτησης Ποδονίφτη και Πικροδάφνης νομού Αττικής».

Με βάση τα πορίσματα του προγράμματος αυτού, εκπονήθηκε από τη Διεύθυνση Ειδικών Εργων Αναβάθμισης Περιοχών (ΔΕΕΑΠ) του ΥΠΕΧΩΔΕ, Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) «Για την προστασία και ανάδειξη του ρέματος Πικροδάφνης ν. Αττικής και της ευρύτερης περιοχής» με την οποία προβλέπονται καθαρισμός του ρέματος, έργα αισθητικής και αρχιτεκτονικής ανάπλασης της παραρεματίας περιοχής, και, νομοθετική κατοχύρωση που θα διασφαλίσει τη δημιουργία, τη λειτουργία και τη συντήρηση του προτεινόμενου χώρου, καθώς και την προσαρμογή ή συμβατότητα του γύρω αστικού χώρου με το χειμαρρικό τοπίο. Σε εκτέλεση των πιο πάνω, το ΥΠΕΧΩΔΕ το 1997 συνέταξε σχέδιο Π.Δ. "για την προστασία και ανάδειξη του χειμαρρικού ρεύματος Πικροδάφνης Ν. Αττικής". Το Π.Δ. αυτό (από όσα γνωρίζουμε) δεν εκδόθηκε ποτέ.

Αντί γι αυτό αποφασίστηκε ο ΕΓΚΙΒΩΤΙΣΜΟΣ του ρέματος από την ΕΥΔΑΠ, η οποία συνέταξε και σχετικές μελέτες:

1. Με τη με αρ.61125(68965)/676/29.1.1999 Κοινή Υπουργική Απόφαση Υπ. ΠΕΧΩΔΕ-ΓΕΩΡΓΙΑΣ-ΕΣΔΔΑ, εγκρίθηκαν “περιβαλλοντικοί όροι για την πραγματοποίηση του έργου “Διευθέτηση τμήματος του ρέματος Πικροδάφνης, μήκους περίπου 695 μέτρων από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης ως την οδό Σαρανταπόρου του Δήμου Ηλιούπολης Νομού Αττικής”.
2. Με τη με αρ.108211/9.6.1998 Κ.Υ.Α. των ίδιων Υπουργών εγκρίθηκαν “περιβαλλοντικοί όροι για την πραγματοποίηση του έργου “Διευθέτηση τμήματος του ρέματος Πικροδάφνης, μήκους περίπου 1770 μέτρων από τη Λεωφόρο Βουλιαγμένης έως τη Λεωφόρο Αγίου Δημητρίου του Δήμου Αγίου Δημητρίου νομού Αττικής”. Κατά των αποφάσεων αυτών ασκήθηκε αίτηση ακύρωσης στο ΣτΕ.